

Doporučený citační styl – bakalářská/magisterská práce

Pro: obor **Optometrie**, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

- Pro obor optometrie je od akademického roku 2021/2022 zaveden jednotný citační styl, který vychází z AMA Manual of Style.

Odkaz na zdroj informace /citace/ - citace myšlenek a údajů z textu jiných publikací.

Bibliografická citace – údaje sloužící k popisu publikace uváděné v soupisu literatury a pramenů

Odkazy – soubor údajů umožňujících nalézt v příslušném díle text nebo myšlenku, na kterou se odvoláváme.

V písemné práci je nutné rozlišovat vlastní myšlenky od cizích (převzatých). Používat cizí myšlenky a neuvádět odkazy na zdroje znamená porušení autorských práv.

Cizí myšlenky přednostně přebíráme z pramenů a primární literatury a uvádíme je buď jako citáty, nebo jako parafráze.

Citát /citace přímá/ - doslovné uvedení úryvku textu jiného autora s odkazem na zdroj informace (Používáme tehdy, jestliže podpoří nebo doplní naše vlastní tvrzení a použitý text musí být přepsán zcela přesně). **Citáty umístěné v textu se vkládají do uvozovek. Odkaz na zdroj informace je uveden bezprostředně za citovaným textem.**

Parafráze /citace nepřímá/ - vlastními slovy převyprávěný text jiného autora s odkazem na zdroj informace (Zpravidla kratší než originální vyjádření; používá se tehdy, pokud chceme stručně reprodukovat rozsáhlejší pasáže). **Parafráze se nepíše do uvozovek. Odkaz na zdroj/zdroje informací jsou uvedeny za větou, celkem/odstavcem.**

Styl uvedení odkazů na bibliografickou citaci v textu – dvě možnosti vložení odkazu na danou literaturu.

1. Číselné odkazy uvedené v hranaté závorce „[x]“ – nejčastěji užívané (použití u parafrází za poslední citovanou větou; bezprostředně za přímou citací).

Př.:

Citace přímá: „Za vznik fata morgány je zodpovědný úplný odraz světla na rozhraní studeného a teplého vzduchu.“ [1]

Parafráze: Spodní a svrchní zrcadlení jsou optické jevy vznikající na rozhraní teplého a studeného prostředí a díky nim je možno vysvětlit mnoho bájí a legend, od biblického Mojžíšova přechodu Rudého moře suchou nohou po případy létajících talířů. Kombinací spodního a svrchního zrcadlení vznikne např. fata morgana. [1]

[1] Bajer J. Optika 1. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci; 2015.

(Citováno z textu knihy - kapitola 1.3.4 Spodní a svrchní zrcadlení)

Vložení odkazu na citaci nebo přímo jména autora s odkazem do věty/souvětí. – Užívá se například při porovnávání informací od různých autorů např. srovnávání výsledků několika studií (při rešerši studií a současných poznatků).

Př.: (úryvek z textu odborného článku)

...Obdobnou závislost rozdílů mezi oběma testovanými přístroji na *CH* uvádí publikace [35], ovšem bez vlivu IOP. Předchozí provedené studie v souladu s našimi výsledky jednotně prokazují, že se hodnoty..., a to jak u normálních zdravých jedinců [10, 14, 35], tak u glaukomatiků [35]. Shin a kol. [35] zjistili, že glaukomatici....

Odkaz v podobě čísla v hranaté závorce je v první větě souvětí umístěn na konci informace čerpané z lit. 35, protože chceme odkázat na konkrétní, pro sdělení zásadní, informaci. Ve druhém souvětí jedna věta shrnuje shodu informací z několika článků a druhá upozorňuje na situaci, která se týká pouze jednoho z nich. Třetí věta je uvedena jménem autora článku a bezprostředním odkazem na seznam použité literatury. Tento styl se používá / vkládá pro čtenářsky přívětivější formu textu.

Při užití jména autora dané publikace ve větě je možné užít i styl:

Bajer (2015) [1] v kapitole x vysvětluje vznik několika bájí a legend výše popisovanými optickými jevy.

Seznam citací – seznam použitých zdrojů

V případě užití číselných odkazů je seznam citací (citace různých zdrojů) tvořen následovně: V seznamu jsou citace číslovány od 1 do ∞ v pořadí, jak je citace **poprvé** použita v textu práce. Každému zdroji/citaci je tedy přiřazeno číslo, které se při opakovaném použití v rámci celé práce nemění.

Př.: Text (vlastní text a citace nesouvisí s předchozím příkladem, jde pouze o ukázkou):

Měření nitroočního tlaku hraje významnou roli v diagnostice glaukomového onemocnění. [1, 2, 3,] Měření se provádí na přístrojích obsluhovaných optometristou. [1, 4, 5] Hodnota každého měření nemusí být stejná. [2, 5]

Seznam použité literatury:

1. Anderson DR, Grant WM. The influence of position on intraocular pressure. Invest Ophthalmol. 1973;12:204-12.
2. Cymerman A, Rock PB, Muza SR et al. Intraocular pressure and acclimatization to 4300 M altitude. Aviation, Space, and Environmental Medicine. 2000;71:1045-50.
3. Zitta KE, Barman S, Boitano S, Brooks HL. Ganong's review of medical physiology. New York: McGraw Hill Education; 2012.

4. Nora N, McLaren JW, Hodge DO, Sit AJ. Effect of Body Position on Episcleral Venous Pressure in Healthy Subjects. Invest Ophthalmol Vis Sci. 1997;58:5151-6.
5. Allingham RR, Damji KF, Freedman SF, Rhee DR, Shields MB. Textbook of Glaucoma. Baltimore, MD: Lippincott Williams & Wilkins; 2010.

2. Odkaz v podobě jména autora/autorů a rok vždy do kulaté závorky za větou nebo celkem citovaného textu, případně v průběhu textu.

Pokud má publikace více autorů: dva autoři = (**autor1 & autor2 rok**), více než dva = (**autor1 a kol. rok**).

V případě citování celku - odstavce (nejčastěji používaný styl u bakalářské nebo magisterské práce), je závorka s odkazem umístěna za tečku na konci odstavce/celku.

Př.:

... Obdobnou závislost rozdílů mezi oběma testovanými přístroji na CH uvádí publikace (Shin a kol. 2015), ovšem bez vlivu IOP. Předchozí provedené studie v souladu s našimi výsledky jednotně prokazují, že se hodnoty..., a to jak u normálních zdravých jedinců (Wang a kol. 2016, Carrot & Newová 2000, Shin a kol. 2015), tak u glaukomatiků (Shin a kol. 2015). Shin a kol. (2015) zjistili, že glaukomatici ...

... V oftalmologii je polarimetrie využita jako metoda pro měření tloušťky nervových vláken na sítnici. Nervová vlákna jsou dvojlomná a díky polarizačním vlastnostem je přístroj GDx schopen změřit jejich přesnou tloušťku. Po dvojlomu je vytvořen řádný a mimořádný paprsek. Rozlišení současného GDx je 15 μm / pixel. (Chytrý 2002) ...

Seznam citací – seznam použitých zdrojů

V případě užití jmenného odkazu v textu jsou citace v seznamu použité literatury seřazeny abecedně podle příjmení prvního autora. Seznam není číslovaný.

Př.: Text (vlastní text a citace nesouvisí s předchozím příkladem, jde pouze o ukázkou):

Měření nitroočního tlaku hraje významnou roli v diagnostice glaukomového onemocnění. [1, 2, 3,] Měření se provádí na přístrojích obsluhovaných optometristou. [1, 4, 5] Hodnota každého měření nemusí být stejná. [2, 5, 6]

Seznam použité literatury:

- Allingham RR, Damji KF, Freedman SF, Rhee DR, Shields MB. Textbook of Glaucoma. Baltimore, MD: Lippincott Williams & Wilkins; 2010.
- Anderson DR, Grant WM. The influence of position on intraocular pressure. Invest Ophthalmol. 1973;12:204-12.
- Barrett KE, Barman S, Boitano S, Brooks HL. Ganong's review of medical physiology. New York: McGraw Hill Education; 2012.
- Cymerman A, Rock PB, Muza SR et al. Intraocular pressure and acclimatization to 4300 M altitude. Aviation, Space, and Environmental Medicine. 2000;71:1045-50.

Nora N, McLaren JW, Hodge DO, Sit AJ. Effect of Body Position on Epsiclral Venous Pressure in Healthy Subjects. Invest Ophthalmol Vis Sci. 1997;58:5151-6.
Zitta KE, Barman S, Boitano S, Brooks HL. Ganong's review of medical physiology. New York: McGraw Hill Education; 2012.

Citace v soupisu použité literatury / příklady citací jednotlivých zdrojů

Pro obě varianty odkazování se na citace v textu platí **stejná pravidla** pro formu zápisu. V zásadě každá citace musí obsahovat následující informace:

Jméno autora (autorů), název, zdroj, rok vydání a další identifikační údaje (viz konkrétní typ zdroje). Citace jednotlivých zdrojů mohou mít různou formu viz níže.

Obecné zásady:

- Jména autorů se píšou vždy v pořadí, jak jsou uvedeni v publikaci a ve stylu: *Příjmení a křestní jméno* (křestní jméno pouze prvním písmenem, pokud má autor dvě křestní jména – dvě velká první písmena vedle sebe). Autoři jsou od sebe odděleni čárkou a mezerou a jsou vypsáni všichni. Pokud je autorů více než 6, uvádí se první tři a za posledního se uvede „a kol.“ nebo „et. al.“.
- Za koncem celé citace se píše tečka (v případě užití doi kódu – tečka před doi kódem a pak už ne).
- V názvu publikace se v angličtině někdy píšou s velkým písmenem všechna slova. Tento styl nemusí být použit. Velká písmena je nutno dodržet u oficiálních názvů institucí, časopisů, států a atd.
- Odborné časopisy mají své oficiální zkratky, které se používají pro zkrácení názvu a počtu znaků v citacích. Je přípustné používat pouze zkratky podle seznamu <https://www.library.caltech.edu/journal-title-abbreviations> (Ize vyhledat v google – „journal Abbreviations“). Není přípustné používat vlastní zkrácení názvu.

*Text tučnou kurzívou v následujících typech citací se změní dle potřeby, normální přímé písmo je součástí citace.

1. Tištěný článek v odborném časopise / online verze časopisu:

(Ize najít i v databázi na internetu a nemusí jít o online zdroj)

Jméno autora/autorů. Název článku. Zkratka časopisu. Rok;číslo:na straně - rozsah.

Arora N, McLaren JW, Hodge DO, Sit AJ. Effect of Body Position on Epsiclral Venous Pressure in Healthy Subjects. Invest Ophthalmol Vis Sci. 1997;58:5151-6.

Cymerman A, Rock PB, Muza SR **et al.** Intraocular pressure and acclimatization to 4300 M altitude. Aviation, Space, and Environmental Medicine. 2000;71:1045-50.

Online forma časopisu:

Jméno autora/autorů. Název článku. Zkratka časopisu. Rok;číslo:e strana (zde bude číslo doplněné o „e“). doi: označení.

Najmanová E, Pluháček F, Botek M, Krejčí J and Jarošová J. Intraocular Pressure Response to Short-Term Extreme Normobaric Hypoxia Exposure. *Front Endocrinol* 2019;9:e785. doi: 10.3389/fendo.2018.00785

2. Tištěná kniha:

Jméno autora/autorů. Název knihy. Město vydání, stát: nakladatel; rok.

Allingham RR, Damji KF, Freedman SF, Rhee DR, Shields MB. *Textbook of Glaucoma*. Baltimore, MD: Lippincott Williams & Wilkins; 2010.

Bajer J. *Optika 1*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci; 2015.

Rosenthal J, Werner DL. *Tonometry and Glaucoma Detection*, 1st ed. Chicago: Professional Press; 1969.

3. Kapitola v tištěné knize:

Jméno autora/autorů. Název kapitoly/části knihy. In: (možno nahradit „v:“) název knihy. Vydání. Město, stát: nakladatel; rok: rozsah stran.

Solensky R. Drug Allergy: desensitization and treatment of reactions to antibiotics and aspirin. In: Lockey P, ed. *Allergens and Allergen Immunotherapy*. 3rd ed. New York, NY: Marcel Dekker; 2004:585-606.

Salmon J. Glaucoma. In: Kanski JJ. *Clinical Ophthalmology: A Systematic approach*, 6th ed. Philadelphia: Elsevier; 2007.

4. Tištěné materiály (firemní materiály k produktům, výroční zprávy, brožury, letáky, apod. materiály):

Jméno autora/autorů. Název materiálu. Město, stát: vydavatel; rok.

Central Bureau of Statistics. *Statistical Year Book of Nepal 2001*. Kathmandu, Nepal: Central Bureau of Statistics; 2001.

The Swedish Cancer Registry: *Cancer Incidence in Sweden 1998*. Stockholm, Sweden: National Board of Health and Welfare; 2001.

5. Vysokoškolské závěrečné práce

(přestože je doporučeno citovat z původních zdrojů, některé závěrečné práce obsahují primární sdělení a zjištění, které je potřeba citovat)

Jméno autora/autorů. Název práce [typ práce]. Město: název instituce/univerzity; rok.

Fenster SD. Cloning and Characterization of Piccolo, a Novel Component of the Presynaptic Cytoskeletal Matrix [dissertation]. Birmingham: University of Alabama; 2000.

6. Informace na webových stránkách.

Základní formát citace, viz níže, může být podle specifika daného materiálu pozměněn.

Auror/autoři. Název. Název online časopisu nebo stránky. Rok;číslo:strana. [informace URL – nepsat „URL“]. Online [datum].

Duchin JS. Can preparedness for biological terrorism save us from pertusis? Arch Pediatr Adolesc Med. 2004;158(2):106-107. <http://archpedi.ama-assn.org/cgi/content/full/158/2/106>. Online [1.6.2004].

Obecná informace na webových stránkách – bez specifikace autora:

Název strany/informace. Název webových stránek. <http://www.adresa> . [online datum]

Př.:

Informace pro studenty – pokyny pro zadání závěrečné práce do Stagu. Optometrie Katedra optiky. <http://www.optometry.cz> [online 13.10.2021]

*V textu nezobrazovat hypertextové odkazy.

7. Výukové materiály, přednášky, konference (bez sborníku).

Př.:

Pluháček F. Fyziologická optika: Modely oka. Výukové materiály k předmětu Fyziologická optika. Katedra optiky Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Olomouc; 2019.

8. Patenty, příbalové letáky léčiv apod.

Název preparátu nebo patentu [Příbalový leták]. Město výroby, Stát: Výrobce; rok schválení

Jméno autora/Autorů, vynálezci; Název patentu. Název země registrace patent číslo patentu. Datum.

9. Personální komunikace.

Osobní konzultace s jméno a titul, případně pracoviště (datum).

Př.: Osobní konzultace s Mgr. Norbert Novák, prof., FEBO, oční klinika Fakultní nemocnice Olomouc (září 2021).

10. Citace obrázků, grafů a tabulek.

Všechny převzaté obrázky, grafy a tabulky musí být citovány. Citace je použita podle toho, z jakého zdroje je čerpáno a platí stejná pravidla jako pro citace textu. Citace obrázků jsou citovány průběžně stejně jako ostatní text a jsou zařazeny v rámci seznamu použité literatury (nevytváří se zvláštní seznam). Pokud je obrázek upravený, k popisu obrázku se píše „(upraveno)“. Použití obrázků, grafů a tabulek vždy s ohledem na autorská práva. Pokud je povoleno, je vhodné přeložit cizojazyčné texty, obsah tabulek a grafů se neupravuje!

Obr.: *název*. (autor1 a kol. rok) nebo Obr.: *název* (upraveno). (autor1 a kol. rok)

Obr.: *název*. [1] nebo Obr.: *název*. (upraveno) [1]

/Tento text slouží jako dílčí podpůrný interní materiál pro předmět Bakalářská práce 1 pro obor optometrie na Katedře optiky Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci./